

stvo ali polsestrstvo itn. Čeprav družina kot forma spolnega sožitja ni in tudi ne bo povsem odmrta, pa je že temeljno spremenjena. Toda ali to nujno pomeni, da so družbene vezi potrgane in se je zato »treba vrniti v preteklost«, kar se je že pokazalo kot neizvedljivo, ali je treba »izumiti« nove oblike socializacije? Glede na to, da je že v industrijski družbi šolski sistem postal vsem dostopna javna dobrina in da je ta sistem prevzel dobršen del funkcij družine pri vzgoji otrok, je spričo »krize družine« ta sistem tarča enormnih zahtev glede socializacije mladine. Očitno je, kot meni Neil Postman, neke v svojem pretežno duhovitem eseu o »koncu izobraževanja«, da je javna šola javna po tem, da kreira javnost. Današnji državljani vseh sodobnih družb, na žalost z majhno izjemo velikih predelov dežel tretjega sveta, smo bili skoraj brez izjem socializirani v družini in v šoli. Ko zdaj eden od členov te socializacije slabi, se veliko pozornosti obrača na drugi člen, ki je pač stvar politike, ker je skupnostnega pomena. Družine z enim ali dvema otrokoma za razliko od nekdanjih večjih družin so glede socializacije (vzgoje) veliko bolj nemočne, so pa lahko veliko močnejše glede na možnosti izražanja in uveljavljanja svojih zahtev, ko jih naslavljajo na »družbo«, ki naj bi svojo skrb pokazala z organiziranjem kakovostne šole. Da pa to ni ravno lahko, dokazujejo relativni uspehi šolskih reform. Te spodbuja vrsta razlogov: dejanska potreba po širši distribuciji znanja, zvišane zahteve trga delovne sile v kontekstu »nove ekonomije«, množičnost srednjega sloja in njegova jasna percepcija vzgoje in izobraževanja kot odgovorov na vprašanje prihodnosti. Nemara je treba dodati še to, da je osnovna raven znanja (kakorkoli ga že definiramo), ki jo zahteva vsakdanje življenje v sedanjih kompleksnih družbah, precej višja, kot je bila kdajkoli doslej.

»Znanje je pravi odgovor« je refren, ki ga slišimo z vseh strani: iz vladnih palač, iz upravnih odborov korporacij in ne nazadnje s kateder za sociologijo številnih univerz. Katerikoli problem »družbe tveganja« načnemo, pa naj bo to brezposelnost ali predvidena nestabilnost poklicev, je brž pri roki »odgovor« v ekspanziji ter dopolnitvi izobraževanja, ki ga večinoma enačimo z institucijo šole. Čeprav bodo s svojo skeptičnostjo najprej pohiteli tisti eksperti, ki poznajo šolo bodisi od znotraj kot učitelji ali v bolj zunanjem pogledu kot raziskovalci fenomena šolstva, pa je, vsem težavam in mnogim konfliktom navkljub, že očitno, da se nove družbene vezi bolj ali manj uspešno pletejo prav skozi take subsisteme, kot je šolstvo. Le-to se mora vse bolj sproti močno preoblikovati, saj javnost nič kaj opazno ne postaja bolj realistična glede svojih zahtev, kajti v spremenjenem kontekstu šola kratko malo ne more več biti, kar »je nekoč bila«.